

HENRIK
ARFWEDSON

* 16.9.1886 † 1.6.1964

LOUIS
ARFWEDSON

* 31.7.1888 † 19.7.1964

Bergslagen, detta kollektiva begrepp, som omfattade delar av södra Dalarna och Uppland, hela Västmanland, Nerike och östra Värmland, var den bygd i Sverige, där av gammalt och företrädesvis malm bröts, träkols-tackjärn blåstes och smidbart järn framställdes i många obetydliga enheter. En typisk småindustri, för att använda ett modernt uttryck, grundad på enskild företagsamhet, men noga övervakad av staten. Gösta A. Eriksson anför i boken Bruksdöden i Bergslagen efter år 1850: »Masugnarnas läge bestämdes bl. a. av tillgången på vattenkraft och bränsle i form av träkol. Tackjärnstillverkningen var en typisk bergsmannagärning, som utövades av jordägarna i de olika byarna. Nästan varje by hade sin lilla hytta. Medeltillverkningen pr masugn omkring 1850 uppgick till ca 500 ton pr år och ca 5 ton pr dygn.

Man kunde med rätta kalla tiden 1850–1890 för den stora bruksdödens epok i svensk järnhantering. Ungefär $\frac{1}{3}$ av alla företag lades ned.»

Men blästerblåst träkolstackjärn förblev ännu senare en betydande svensk exportvara. Järnverksföreningens statistik utvisar en totalt framställd mängd år 1900 av ca 450 000 ton, som under första världskriget nådde sitt maximum med över 600 000 ton. Härefter har produktionskurvan rasat nedåt — med ett avbrott under andra världskriget — för att nu omfatta, vad som framställes i en enda hytta.

Bland de tackjärnsframställande småbruken, som längst hävdade sig, var Ulfshyttan i Silfbergs socken, södra Dalarna, där man blåste träkolstackjärn ända till strax före andra världskriget. En liten hytta med en årlig produktion av ca 5 000 ton, stora skogar, gruvandelar, lantbruk och någon vattenkraft samt med ett patriarkaliskt förhållande mellan anställda och bruksägaren. Det var i denna miljö, som HENRIK och LOUIS ARFWEDSON växte upp.

Fadern, Gerhard Arfwedson, var under åren 1880–1893 stålverkschef i Bofors. Där föddes Henrik år 1886 och Louis 1888. Modern, friherrinnan Caroline Augusta De Geer af Finspong, hade förlevt sin barndom i Bergslagen, närmare bestämt på Ervalla gård, Nerike. Sju voro syskonen på Ulfshyttan, där fadern f. o. m. 1893 var chef och delägare. Till bruket hörde på denna tid även delar av Smedjebackens Valsverk samt Silfberg.

Det var sålunda naturligt, om de tvenne bröderna valde en bergsmanna-utbildning. Båda genomgingo Kungl. Tekniska Högskolan med examen från Bergshögskolan 1911, och båda voro brukselever hos disponenten Sixten Wohlfahrt på Karlsdalsbruk.

Henrik Arfwedson skaffade sig en omfattande utbildning. Han studerade vid Tekniska Högskolan i Aix-la-Chapelle och vid Handelshögskolan i Köln, blev officer i Kungl. Svea Artilleriregementes reserv, företog omfattande studieresor i England, Tyskland, Belgien och Schweiz för att år 1914 tillträda en befattning som driftsingeniör vid Ulfshytte Jernverks AB. Detta företag tjänade han sedan såsom överingeniör, styrelseledamot och som verkställande direktör under åren 1928–1937. I samband med bolagets försäljning lämnade han Ulfshyttan och de många kommunala uppdragen, belönad med Pro Patrias stora guldmedalj och riddartecknet av Vasaorden. Det stora förtroende, som Henrik Arfwedson åtnjöt i de vidaste kretsar, ledde till ombudsmanna- och revisionsuppdrag, bland vilka må nämnas Sveriges Taggtrådsfabrikanters förening,

Järnbruksförbundet, Mellansvenska Gruvförbundet, Järnverksföreningen, Gruvornas Utredningsnämnd och Svenska Järnbrukens Träkolsförening u. p. a.

I sitt giftermål 1918 var han förenad med Ida Tersmeden, dotter av vice häradshövdingen Erik Benjamin Tersmeden och Selma Wilhelmina Charlotta Grill. Han avled barnlös den 1.6.1964, lämnande sin hustru efter sig.

Henrik Arfwedson innehade S:te Örjens Gilles åttonde länk.

Om Louis Arfwedson är att anteckna, att han efter Bergshögskolan och studieresor var ingenjör vid Motala Verkstads nya AB åren 1913–1915 samt konstruktör hos Carnegie Steel Co., Duquesne, Pa., U.S.A., 1916–1917. Han verkade åren 1917–1920 såsom valsverksingenjör vid Söderfors Bruks AB samt under perioderna 1920–1924 och 1927–1931 som chef för järnverksavdelningen hos AB Lindholmen-Motala. God arbetsledare och med konstruktörläggning hade han anställning hos ingenjörsfirmor samt såsom representant för utländska företag. Under senare år även som bergsprängningskontrollant i Stockholms Stads tjänst.

Louis Arfwedson ingick äktenskap den 15 september 1929 med Sonja Hedlund, dotter av överläkaren Johan August Hedlund och Eva Regina Lindman. Han avled den 17.7.1964, endast några veckor efter sin bror Henrik, efterlämnande änka och en dotter.

Louis Arfwedson innehade Gillets tredje länk.

Skribenten och ungdomsvännen önskar dessa redlige bergsmän den eviga vilan med skalden Dan Anderssons ord:

God natt — god sömn jag önskar er
ni båda vandringsmän.
Vi sluta sjunga och skiljas — vad mer
om aldrig vi träffas igen.

Sancte Örjens Gilles Högtidsdag den 23 april 1965.

Nils Danielsen